

Zadání přijímací zkoušky na OHSD (2024)

Vyberte jednu správnou odpověď.

1. Ke kterému dokumentu se v 70. a 80. letech 20. století odvolávala část nezávislých iniciativ (např. Charta 77)?
 - a. Protokol o jednání delegace SSSR a ČSSR (tzv. Moskevský protokol)
 - b. Závěrečný akt Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (tzv. helsinské konference)
 - c. Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ
 - d. Smlouva o omezení strategických útočných zbraní (tzv. SALT I)
2. Jaké období československých dějin zpravidla označuje pojem „normalizace“?
 - a. 1945–1948
 - b. 1956–1968
 - c. 1969–1989
 - d. 1989–1992
3. Kdo byl v prosinci 1989 zvolen prezidentem Československé socialistické republiky?
 - a. Alexandr Dubček
 - b. Gustáv Husák
 - c. Václav Havel
 - d. Edvard Beneš

Přečtěte si následující úryvek a vlastními slovy odpovězte na následující otázky.

„V každé konvenční časové jednotce, například vteřině nebo roce, se vždy odehrává více než jedna událost najednou. (Jinými slovy, v rámci každé časové jednotky můžeme stanovit více než jednu událost.) Na druhou stranu se však souběžné události týkají odlišných významových a zkušenostních oblastí: počasí, politiky, práce, sportu, rodiny a tak dále. Dají se poté seskupovat s dalšími událostmi ze stejné významové oblasti, které se odehrávají jindy, a vytvářet tak paralelní syntagmatické linie. Tyto syntagmatické linie navrhuji nazývat *úrovněmi* a vzorce, které si vypravěči vyvíjejí a pomocí nichž spojují události svého života do homogenních úrovní a jednu z nich poté volí jako dominantní pro periodizaci a interpretaci narativu, *režimy*.

Můžeme rozlišit zhruba tři vertikální vrstvy (provizorně uspořádané podle prostorových referentů), okolo nichž se ve většině narativů úrovně a režimy člení:

- Institucionální: sféra zahrnující politiku, vládu, politické strany, odbory a volby; národní a mezinárodní historický kontext; a ideologii. Prostorový referent: národ a svět.
- Kolektivní: život v komunitě, v sousedství, na pracovišti; stávky, přírodní katastrofy a rituály; a kolektivní účast na „institucionálních“ událostech. Prostorový referent: město, sousedství, pracoviště.
- Osobní: soukromý a rodinný život; životní cyklus – narození, svatby, práce, děti a úmrtí; a osobní účast v obou prvních vrstvách. Prostorový referent: domov.

Režimy a úrovně nejsou nikdy zcela oddělené a nespojité, protože všechny existují souběžně a mísí se tak, jak lidé své životy vnímají a jak o nich vyprávějí. Proplétají se, komunikují spolu a navzájem se ovlivňují. Umístění události na konkrétní úroveň

nezávisí na události samotné, ale na vypravěčově perspektivě. Válka může být viděna jako nevyhnutelný důsledek imperialistického kapitalismu, jako katastrofa, která zničila rodné město nebo jako osobní zkušenost z boje a tragická ztráta příbuzných a přátel.“¹

4. Jakým způsobem může podle Portelliho určité historické období ovlivnit způsoby (re)konstrukce subjektivní identity aktéra?
5. Zamyslete se nad Portelliho příkladem trojího vidění války ve vztahu k výše zmíněným třem vertikálním vrstvám. Jak by podle Vás mohlo být ovlivněno perspektivou narátora, který nám o ní vypráví?

Za správné zodpovězení uzavřené otázky lze získat 1 bod, za správné zodpovězení otevřené otázky max. 3 body. Celkem tedy lze získat max. 9 bodů.

¹ PORTELLI, Alessandro. Smrt Luigiho Trastulliho a jiné příběhy: forma a význam v orální historii. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020, s. 87–88. Kurzívou vyznačil A. Portelli.